

Oceny roku 2023

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIIS TREŚCI

Wymiar osobisty i rodzinny	1
Zakłady pracy	4
Polska	6
Świat	9

Od 1984 roku regularnie prosimy ankietowanych o ocenę mijającego roku dla naszego kraju. Od roku 1986 dołączyliśmy pytania o wymiar osobisty i rodzinny, a także o to, jaki był upływający rok w odniesieniu do zakładów pracy respondentów oraz – ogólnie – do całego świata. Tegoroczne badanie zostało zakończone w pierwszej połowie grudnia¹.

WYMIAR OSOBISTY I RODZINNY

Blisko dwie trzecie badanych (64,8%) oceniło, że rok 2023 – najogólniej rzecz biorąc – był dla nich osobiście dobry. Zbliżona grupa respondentów (63,9%) generalnie pozytywnie odbiera go również w odniesieniu do własnej rodziny. Warto jednak dodać, iż zaledwie 7,4% ankietowanych uznało rok 2023 za bardzo dobry dla siebie, a w ocenie tylko 6,1% pytanych był on bardzo dobry dla ich rodzin. Są to jednak odsetki wyższe niż w latach 2020–2022, ale niższe niż w rekordowo dobrze ocenianym roku 2019. Także, gdy weźmiemy pod uwagę wszystkie oceny pozytywne, to rok 2023 wypada lepiej niż lata 2020–2022, ale gorzej niż rok 2019. Tak jak w latach poprzednich ankietowani nieznacznie częściej oceniali mijający rok krytycznie w odniesieniu do siebie niż do swojej rodziny (odpowiednio 10,9% i 9,5% ocen negatywnych), natomiast nieco częściej twierdzili, że był on „ani dobry, ani zły” dla ich rodzin niż dla nich samych (odpowiednio 25,8% i 23,7%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (404) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

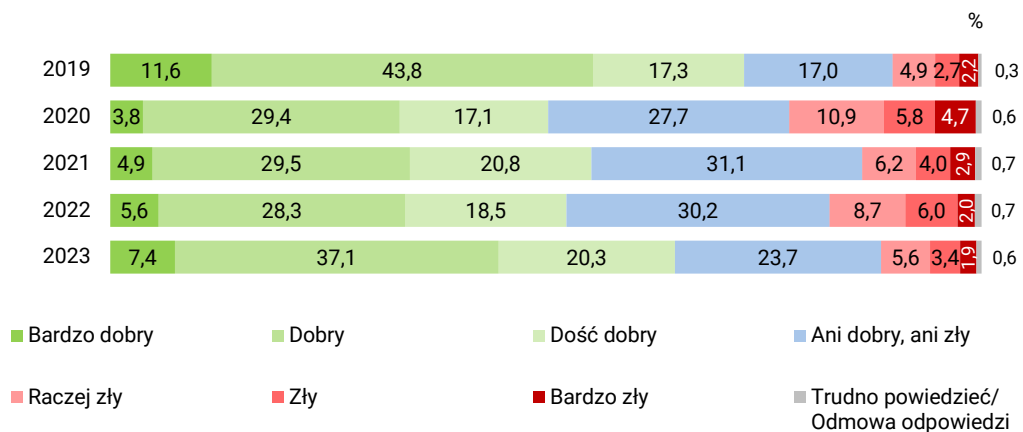
- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 28 listopada do 12 grudnia 2023 roku na próbie liczącej 961 osób (w tym: 56,8% metodą CAPI, 31,1% – CATI i 12,1% – CAWI).

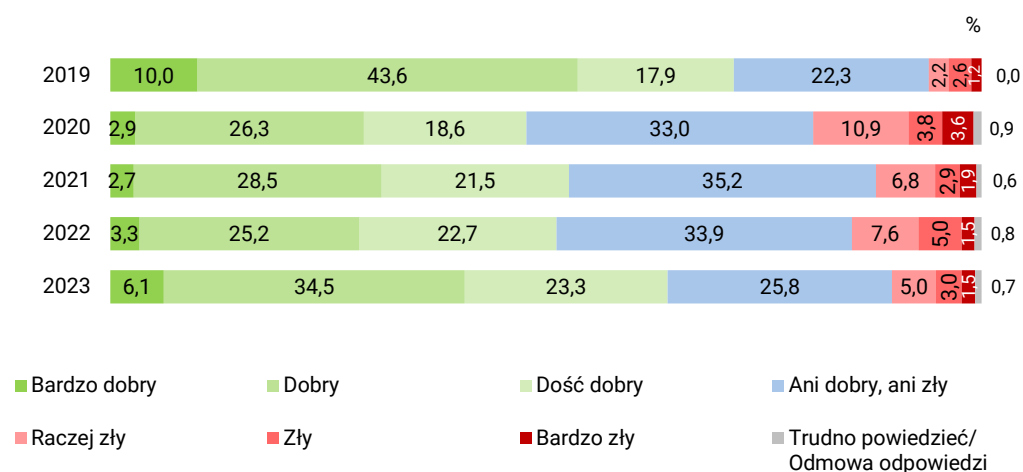
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok

dla Pana(i) osobiście?

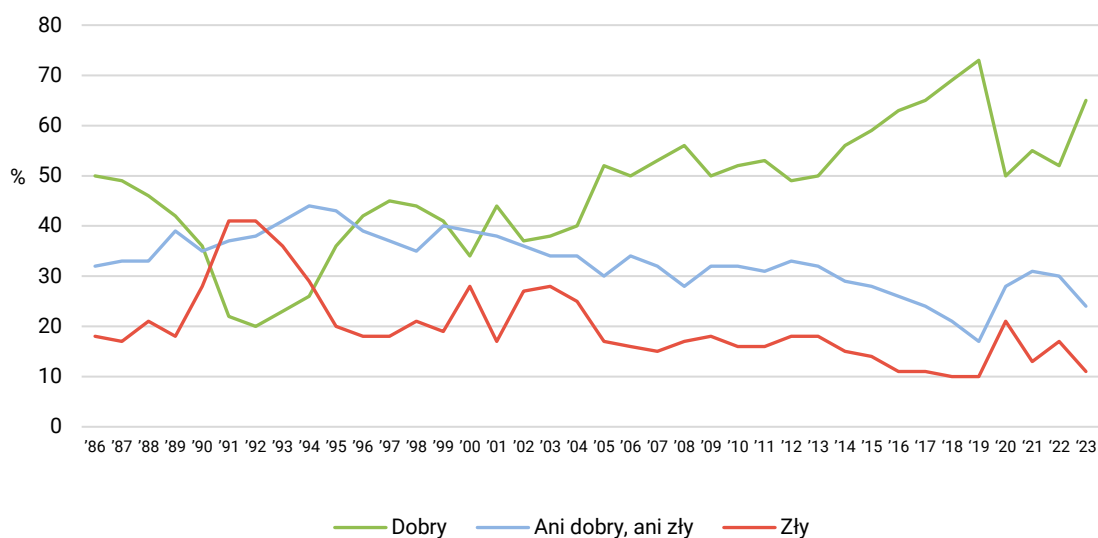
dla Pana(i) rodziny?

Po trzech wyraźnie gorszych latach, naznaczonych pandemią COVID-19 i wojną w Ukrainie, oceny roku 2023, zarówno w przypadku wymiaru osobistego, jak i w odniesieniu do rodzin, powróciły do poziomu z roku 2017. W dłuższej perspektywie warto jednak zauważyć, iż generalnie począwszy od 2005 do 2023 roku nieustająco dominowały grupy respondentów oceniających, że mijające lata były dla nich i ich rodzin dobre. Ten okres względnej prosperity Polaków i ich rodzin zbiega się z przynależnością Polski do Unii Europejskiej.

CBOS

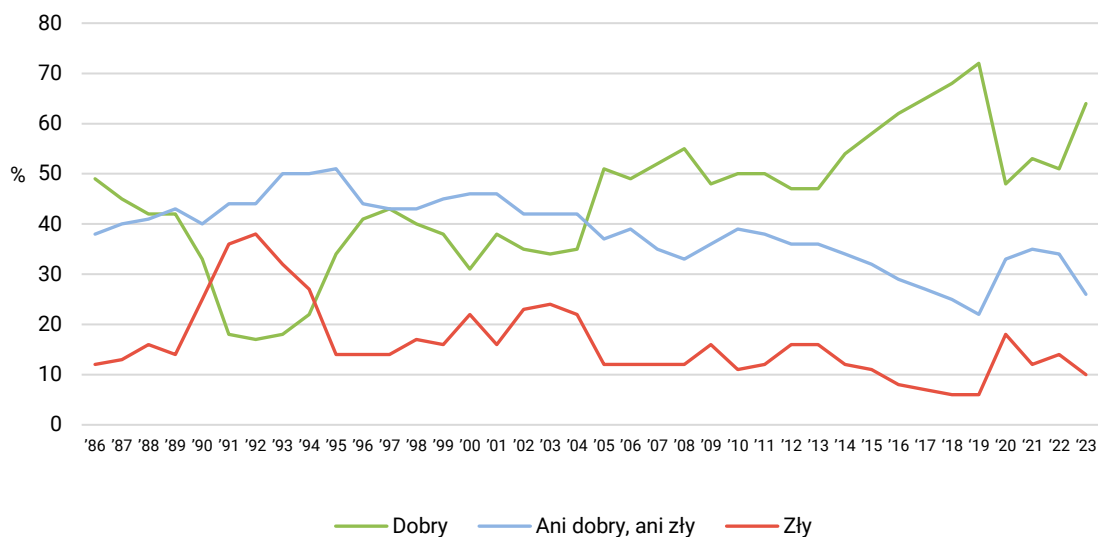
RYS. 2. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, mijający rok* dla Pana(i) osobiście?

* Badani oceniali mijający rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7. Pominięto „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

CBOS

RYS. 3. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, mijający rok* dla Pana(i) rodziny?

* Badani oceniali mijający rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7. Pominięto „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Wielozmiennowe analizy statystyczne pokazują, że – tak jak w poprzednich latach² – oceny mijającego roku w wymiarze osobistym i rodzinnym różnicuje przede wszystkim postrzeganie przez badanych warunków materialnych własnych gospodarstw domowych (zob. tabele aneksowe 1 i 2). Co dość oczywiste, im większe zadowolenie z własnej sytuacji materialnej, tym więcej ocen pozytywnych, a mniej negatywnych – i odwrotnie: im gorsze oceny własnych warunków materialnych, tym więcej deklaracji, iż rok 2023 – najogólniej rzecz biorąc – dla samych respondentów oraz dla ich rodzin był zły. W szczególności ogromna większość badanych dobrze oceniających materialne warunki swojego gospodarstwa domowego uważa rok 2023 za dobry dla siebie i dla swojej rodziny (odpowiednio 80% i 81%), natomiast wśród pozostałych badanych oceniających go pozytywnie są w mniejszości. Istotną rolę odgrywają także deklarowane dochody *per capita* w gospodarstwach domowych – im są one wyższe, tym więcej przekonanych, że rok 2023 był w wymiarze osobistym i rodzinnym dobry. W tym roku jedynie wśród osób, których miesięczne dochody *per capita* nie przekraczają 1499 zł, pozytywnie oceniający mijający rok są w mniejszości, natomiast wśród pozostałych respondentów większość uważa rok 2023 za dobry w wymiarze osobistym i rodzinnym. Warto też podkreślić, iż w grupie badanych deklarujących miesięczne dochody na poziomie co najmniej 3000 zł na osobę w gospodarstwie domowym blisko trzy czwarte uważa rok 2023 za dobry dla siebie, a w grupie o dochodach *per capita* na poziomie co najmniej 4000 złotych podobna część uznaje go za dobry dla swojej rodziny.

ZAKŁADY PRACY

Respondenci pracujący zarobkowo choćby w niepełnym wymiarze godzin oceniali także, jaki był upływający rok dla ich zakładów pracy. Ponad trzy piąte pytanym (61,8%) uznało go za – najogólniej rzecz biorąc – dobry dla ich zakładów pracy. Ocen pozytywnych jest obecnie więcej, niż notowaliśmy w latach 2020–2022 (od roku 2022 wzrost o 8,6 punktu procentowego), a bardzo dobrych (8,2%) nawet minimalnie więcej niż w przedpandemicznym roku 2019. Nieznacznie mniej niż przed rokiem jest natomiast pracujących zarobkowo, którzy oceniają, że rok 2023 był dla ich zakładów pracy „ani dobry, ani zły” (spadek z 25,1% do 22,5%, czyli o 2,6 punktu procentowego). Bardziej wyraźnie, do poziomu z roku 2021, obniżył się natomiast odsetek badanych uważających mijający rok za zły (spadek z 16,2% do 12,0%, czyli o 4,2 punktu procentowego).

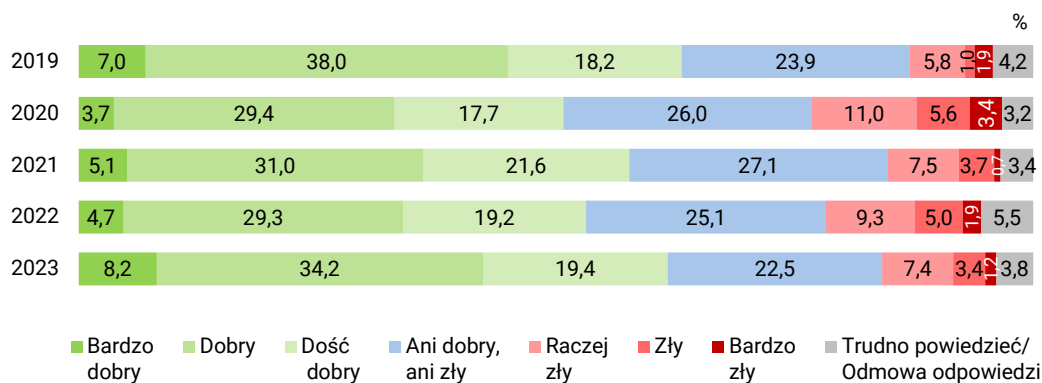
² Zob. komunikat CBOS „Oceny roku 2022”, grudzień 2022 (oprac. B. Badora).

CBOS

RYS. 4. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla Pana(i) zakładu pracy?

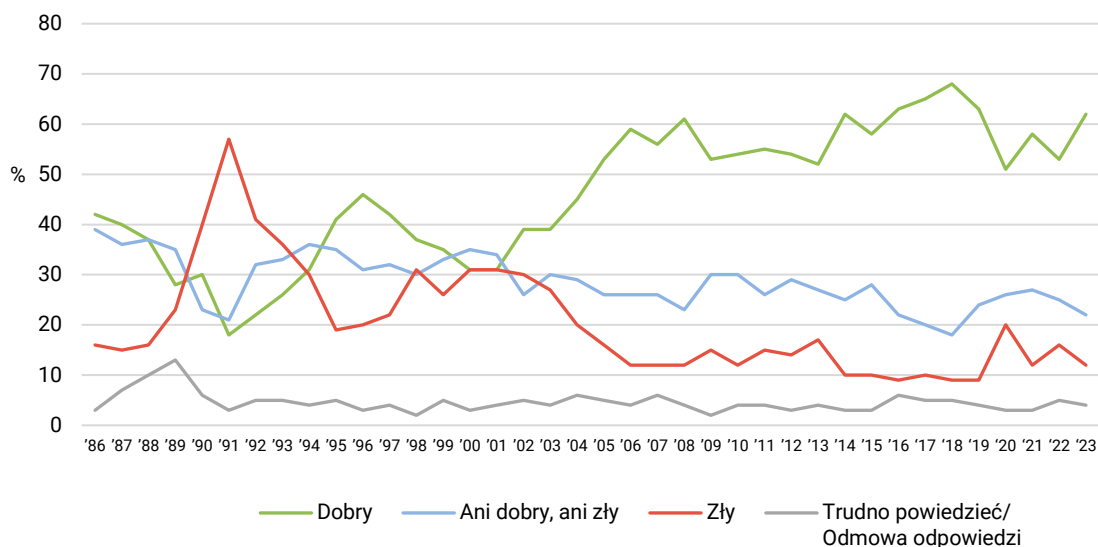
ODPOWIEDZI PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO

Analizując oceny mijających lat w dłuższej perspektywie możemy dostrzec, iż – mimo odnotowanego w pierwszym roku pandemii COVID-19 znaczącego ich spadku – od 2005 roku, czyli od pierwszego pełnego roku przynależności Polski do Unii Europejskiej, w polskich zakładach pracy obserwujemy nienotowany wcześniej okres prosperity.

CBOS

RYS. 5. Jaki był mijający rok* dla Pana(i) zakładu pracy**?

* Badani oceniali mijający rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7.

** Odpowiadali tylko pracujący zarobkowo

Tak jak poprzednio³ kluczowe znaczenie dla oceny roku 2023 dla zakładu pracy respondentów ma ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego. Niemal trzy czwarte pracujących zarobkowo, którzy dobrze oceniają warunki materialne swoich gospodarstw domowych (74%), uważa, że – najogólniej rzecz biorąc – rok 2023 był dobry dla ich zakładów pracy. Wraz ze spadkiem ocen własnych warunków materialnych, spada też odsetek ocen pozytywnych i rośnie udział ocen negatywnych (zob. tabelę aneksową 3).

W tym roku oceny pozytywne dominują we wszystkich grupach zawodowych z wyjątkiem rolników indywidualnych i pomagających im członków rodzin. Ponadto jest to jedyna grupa zawodowa, w której więcej jest ocen negatywnych niż pozytywnych (39% wobec 32%). Generalnie rzecz biorąc, na tle pracujących w innych sektorach znacznie gorszymi ocenami 2023 roku w odniesieniu do swojego miejsca pracy wyróżniają się wszyscy badani pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (35% ocen pozytywnych wobec 36% ocen negatywnych).

POLSKA

W odniesieniu do Polski, po trzyletniej przerwie w latach 2020–2022, ponownie pozytywne oceny mijającego roku wyraźnie przeważają nad negatywnymi (38,9% wobec 27,6%). Niemal co trzeci respondent (30,0%) określił rok 2023 jako „ani dobry, ani zły” dla Polski. W porównaniu z poprzednim rokiem odsetek ocen pozytywnych wzrósł o 20,3 punktu procentowego, a odsetek ocen negatywnych spadł o 29,6 punktu. Ponadto o 8,4 punktu procentowego zwiększyła się grupa respondentów uważających rok 2023 za „ani dobry, ani zły”.

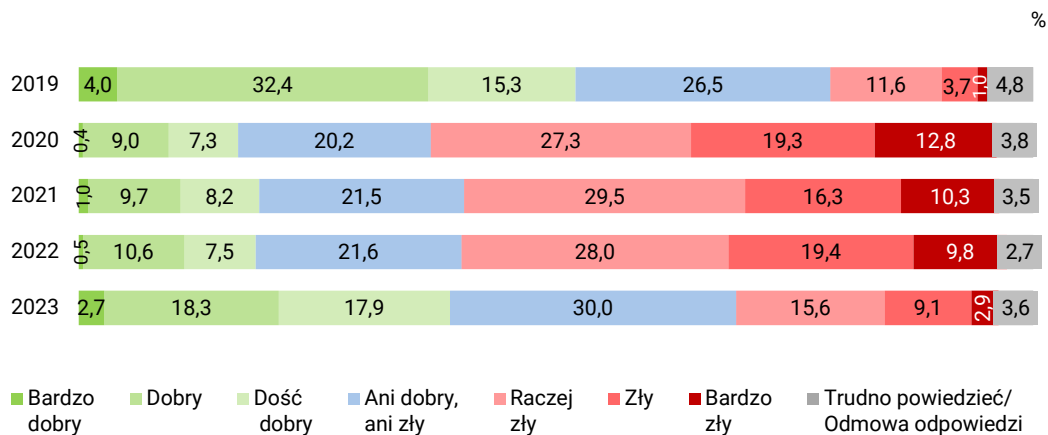
Po trzech latach najgorszych dla naszego kraju w całej historii badań CBOS, czyli od roku 1984, mimo znaczącej poprawy ocen, w opinii ankietowanych Polsce daleko jednak jeszcze do okresu prosperity z lat 2017–2019 (zob. rysunek 7).

---

³ Zob. przypis 2.

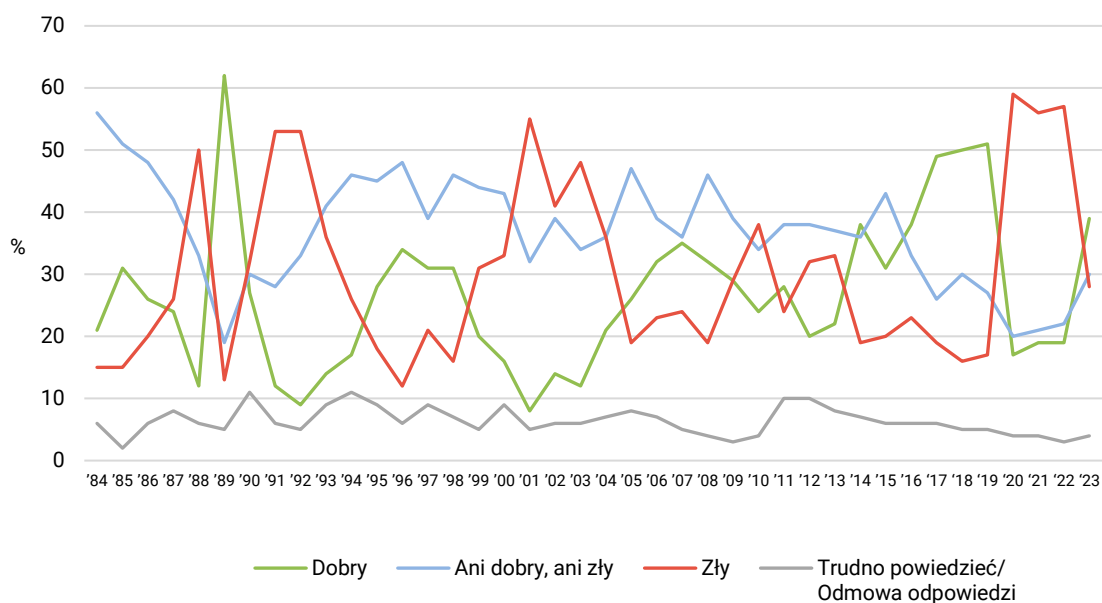
CBOS

RYS. 6. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla Polski?

CBOS

RYS. 7. Jaki był mijający rok* dla Polski?

* Badani oceniali mijający rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Z dotychczasowych badań na ten temat wynikało, że oceny roku w odniesieniu do Polski za każdym razem były mocno upolitycznione⁴. Tak jest i obecnie – główną rolę odgrywają afiliacje partyjne, wyrażające się przede wszystkim w deklaracjach dotyczących głosowania w październikowych wyborach do Sejmu, a zmienne charakteryzujące respondentów pod względem demograficznym i społecznym przesuwać się na dalszy plan.

Rok 2023 za dobry dla Polski uważa większość badanych, którzy 15 października w wyborach do Sejmu oddali głos na kandydatów KW Prawo i Sprawiedliwość (61%), natomiast wśród elektoratów pozostałych komitetów wyborczych, które uzyskały mandaty, częstsze są oceny negatywne niż pozytywne. W szczególności rok 2023 za zły dla Polski uważa blisko połowa wyborców KW Nowa Lewica (48%), ponad dwie piąte elektoratu KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni (41%) oraz ponad jedna trzecia głosujących na kandydatów KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe (35%).

TABELA 1

Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2023 rok dla Polski?	Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a) Pan(i) w wyborach do Sejmu?						
	KKW Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	KW Nowa Lewica	KW Prawo i Sprawiedliwość	KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni	Inny komitet wyborczy	Odmowa odpowiedzi/ Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach						
Dobry	33	16	61	37	25	39	29
Ani dobry, ani zły	29	33	25	25	31	38	36
Zły	35	48	12	39	41	19	28
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	3	3	2	0	2	3	8

Przykładem odmiennego postrzegania mijającego roku w odniesieniu do naszego kraju przez badanych o różnych sympatiach politycznych jest też zróżnicowanie jego ocen w zależności od deklarowanych poglądów określonych na osi lewica–centrum–prawica. Generalnie im bliżej prawego końca osi, tym więcej ocen pozytywnych (od 24% wśród badanych o poglądach lewicowych poprzez 33% wśród politycznego centrum do 55% w grupie deklarujących poglądy prawicowe) i odwrotnie – im bardziej na lewo sytuują się respondenci, tym więcej ocen negatywnych (od 20% w grupie deklarujących poglądy prawicowe, poprzez 28% wśród osób o poglądach centrowych do 43% wśród identyfikujących się z lewicą). O światopoglądowym zróżnicowaniu opinii świadczy też związek z deklaracjami dotyczącymi praktyk religijnych – im są one częstsze, tym więcej ocen pozytywnych, a mniej negatywnych. W szczególności warto podkreślić, iż niemal połowa osób deklarujących udział

⁴ Zob. przypis 2.

w praktykach religijnych co najmniej raz w tygodniu ocenia, że rok 2023 był dla Polski dobry. Generalnie też respondenci biorący udział w praktykach religijnych choćby kilka razy w roku częściej uważają mijający rok za dobry niż zły dla naszego kraju, natomiast w ogóle w nich nieuczestniczący znacznie częściej oceniają, że był on zły niż dobry (zob. tabelę aneksową 4).

Zmienną demograficzną, która najbardziej różnicuje opinie respondentów o tym, jakim rokiem dla Polski był rok 2023, jest wiek. Znacznie częściej niż młodszy pozytywnie oceniają go badani w wieku 55+ (46% w grupie wiekowej 55-64 lata i 48% w grupie 65+). Pozytywne oceny dominują nad negatywnymi jeszcze tylko wśród najmłodszych badanych (39% wobec 32% w grupie wiekowej 18-24 lata), natomiast ankietowani w wieku 25-55 lat niemal równie często oceniają mijający rok pozytywnie co negatywnie (zob. tabelę aneksową 4).

Opinie o roku 2023 w odniesieniu do Polski wiążą się też z oceną własnych warunków materialnych, a oceny pozytywne dominują jedynie w grupie respondentów dobrze oceniających warunki materialne własnych gospodarstw domowych (48%), natomiast pozostali częściej twierdzą, że rok 2023 był dla Polski zły niż dobry.

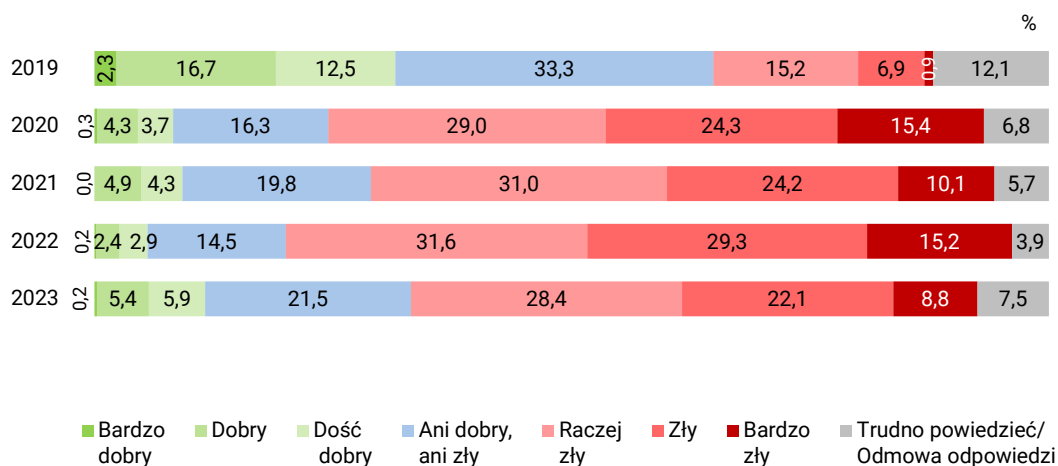
ŚWIAT

Większość badanych (59,3%) uważa, że rok 2023 – najogólniej rzecz biorąc – był dla świata zły. Pozytywne oceny wystawiło mu jedynie 11,5% respondentów, a 21,5% podsumowało go określeniem „ani dobry, ani zły”. Ogólna ocena mijającego roku w wymiarze globalnym jest jednak znacznie lepsza niż roku 2022, który był rekordzistą w całej trzydziestoosmioletniej historii tych badań, jeśli chodzi o udział ocen negatywnych (o 16,8 punktu procentowego ubyło ocen negatywnych, a o 6 punktów przybyło ocen pozytywnych oraz o 7 punktów procentowych więcej badanych uznało mijający rok za „ani dobry, ani zły” dla świata).

Generalnie jednak, w ocenie badanych, kończy się rok, który jest jednym z pięciu najgorszych dla świata w okresie objętym badaniami, czyli od roku 1986. Wyniki dotychczasowych badań pokazują, iż – w odbiorze Polaków – pandemia COVID-19 rozpoczęła okres złej passy dla naszego globu, a wojna w Ukrainie pogłębiła negatywne nastroje. Ponadto ostatnie cztery lata w wymiarze globalnym oceniane były jeszcze gorzej niż w odniesieniu tylko do naszego kraju. Oceny roku 2023 zdają się jednak sugerować, że z czasem mamy do czynienia z adaptacją do negatywnych zjawisk i trwająca nadal wojna w Ukrainie, a także zaostrzenie konfliktu izraelsko-palestyńskiego nie stanęły na przeszkodzie ich poprawie (zob. rysunek 9).

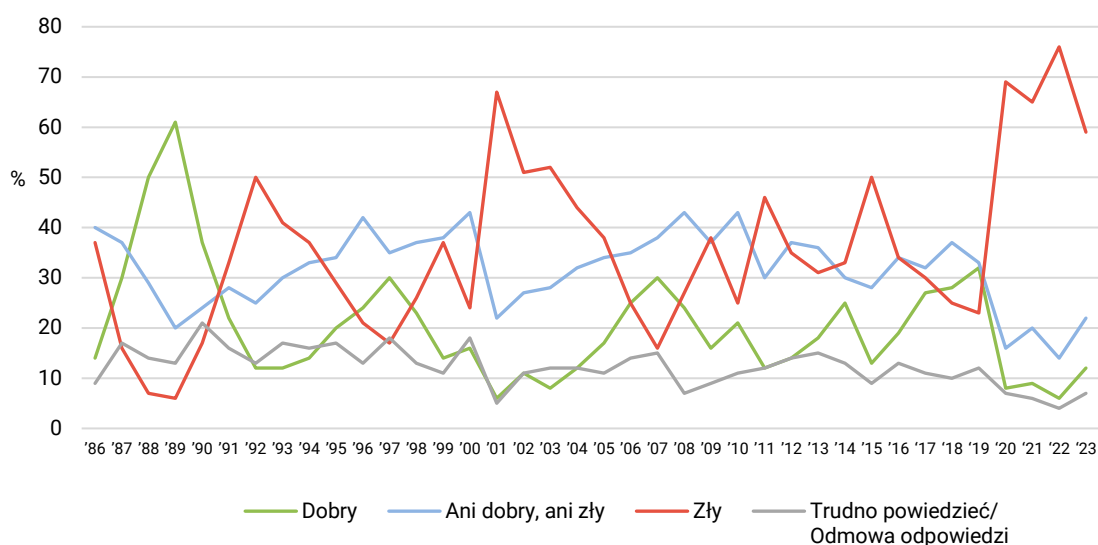
CBOS

RYS. 8. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla świata?

CBOS

RYS. 9. Jaki był mijający rok* dla świata?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Oceny mijającego roku w odniesieniu do świata różnicuje przede wszystkim poziom wykształcenia badanych i tak jak przed rokiem im wyższy jego poziom, tym więcej negatywnych ocen sytuacji na świecie (od 47% w grupie respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym do 70% wśród osób z wyższym wykształceniem) – zob. tabelę aneksową 5.

Oceny roku 2023 w kontekście globalnym, tak jak przed rokiem, wyraźnie różnicują także deklarowane poglądy polityczne. Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach większość uważa, że – najogólniej rzecz biorąc – był to zły rok dla świata, to najgorzej ze wszystkich oceniają go deklarujący poglądy lewicowe – aż 69% spośród nich uważa ten rok za zły dla świata, a tylko 9% za dobry. O światopoglądowym zróżnicowaniu opinii świadczy też związek ocen mijającego roku w wymiarze globalnym z deklaracjami dotyczącymi praktyk religijnych, przy czym najgorzej oceniają go w ogóle w nich nieuczestniczący (67% z nich uważa, że rok 2023 był dla świata zły, a zaledwie 6% uważa go w tym wymiarze za dobry).

Oceny roku 2023 są generalnie lepsze niż lat 2020–2022. W przypadku wymiaru osobistego i w odniesieniu do rodzin respondentów po trzech wyraźnie gorszych latach, naznaczonych pandemią COVID-19 i oddziaływaniem wojny w Ukrainie, oceny roku powróciły do poziomu z roku 2017. Nadal jednak są one znacznie gorsze niż formułowane pod koniec roku 2019, który był pod tym względem oceniany najlepiej w całej historii naszych badań, czyli od 1986 roku. Do poziomu z roku 2019 wróciły natomiast oceny roku w odniesieniu do zakładów pracy respondentów. W odniesieniu do Polski, mimo znaczącej poprawy ocen po trzech najgorszych latach w całej historii naszych badań, czyli od roku 1984, w opinii badanych daleko jeszcze do lat 2017–2019 (zob. rysunek 7). Mimo poprawy ocen także w wymiarze globalnym, w odczuciu badanych kończy się rok, który jest jednym z pięciu najgorszych dla świata w okresie objętym badaniami, czyli od roku 1986.

Opracowała

Barbara Badora